

Monika Kadrnožková

Název příspěvku

**Jakým způsobem vedení výběrových základních škol přiděluje učitele do tříd
(How does the school management assign teachers to classrooms at selective elementary schools)**

Klíčová slova v ČJ

Přidělování učitelů, diferenciací žáků, proces rozhodování, znalosti učitele, vícepřípadová studie

Klíčová slova v AJ

Assignment, pupils' differentiation, decision making process, teacher's knowledge, multi-case study

Cíle v ČJ

Cílem příspěvku je představit problematiku přidělování učitelů do tříd na českých základních školách uplatňujících diferenciaci žáků, navrhnout model přidělování učitelů do tříd vycházející z uskutečněného výzkumu a objasnit, jakými kritérii se vedení škol při přidělování učitelů do tříd řídí. Obecným předpokladem je, že se vzdělávání ve školách odehrává především prostřednictvím interakce mezi žákem a učitelem, z tohoto důvodu se může stát záměrné přidělování konkrétních učitelů do tříd ovlivňujícím faktorem dosažených výsledků žáků (Cohen, Raudenbush & Ball, 2003).

Teoretická východiska v ČJ

Pokud jsou žáci diferencováni do tříd či skupin dle svých schopností (Oakes, 1986), mohou k nim být také přidělováni odlišní učitelé. Teoretická východiska studie jsou proto ročleněna na 1) vymezení pojmu diferenciací dle modelu školních systémů Duprieze, Dumayeho a Vause (2008); 2) porozumění rozhodovacímu procesu vedení škol při přidělování učitelů do tříd prostřednictvím dvou modelů zaměřených na vnitřní a vnější podmínky škol (Heck & Marcoulides, 1990; Clotfelter, Ladd & Vigdor, 2006) a 3) vymezením znalostí a dovedností učitele dle poznatkové báze učitelství Shulmana (1987). Vzhledem k absenci výzkumů v ČR zabývajících se tématem, vychází autorka z mezinárodních studií (Elliot & Smith, 2001; Kane, Rockoff & Staiger 2005; Rivkin, Hanushek & Kain, 2005; McKinsey & Company, 2010). Výsledky studií také uvádějí, že typ vzdělávací dráhy, ve které učitel působí, do jisté míry ovlivňuje i jeho přístup ke svěřeným žákům (Rosenbaum, 1976; Goodlad, 1984; Oakes, 1991).

Metodologie v ČJ

Vzhledem k povaze výzkumné otázky: „Jakým způsobem ředitelé a vedení výběrových ZŠ rozhodují o přidělování učitelů do diferencovaných typů tříd?“, byl zvolen kvalitativní design výzkumu, pro dosažení cíle byla využita vícepřípadová studie (Miovský, 2006) a kódovací techniky (otevřené, axiální a selektivní kódování) vycházející ze zakotvené teorie s využitím dynamického zobrazení vztahů prostřednictvím paradigmatického modelu (Šed'ová, 2005). Počet škol vycházející z diferenciací žáků a velikosti škol byl stanoven na 5 (Yin, 2014). Triangulace dat byla zajištěna polostrukturovanými rozhovory s vedením, řediteli a s učiteli škol, obsahovou analýzou dokumentů a ověřením výsledků žáků srovnávacích testů škol.

Závěry v ČJ

Vedení škol záměrně přiděluje učitele do tříd dle typu uplatňované diferenciací žáků. První skupina vedení přiděluje do výběrových tříd tzv. „kvalitnější“ učitele. Kritéria kvality učitele stanovují na základě znalosti oboru, mezipředmětových přesahů, didaktické znalosti, znalosti kurikula a organizačních schopností. Mezi specifická kritéria patří prestiž učitele, aprobovanost, schopnost sebereflexe či dobré výsledky u žáků přidělené třídy. Druhá skupina vedení přijímá do své školy pouze „kvalitní“ učitele, a poté je přiděluje do různých typů tříd náhodně či střídavým způsobem.

Souhrn příspěvku v AJ

This research deals with the topic of how the school management assign teachers to classrooms. The theoretical part was based on foreign sources, the aim of the empirical part was to describe the real way of assigning teachers to classrooms in five selected schools. The design of qualitative research was selected and as research strategies a multi-case study. Data collection included analysis of documentation, interviews and analysis of pupils' tests results. School management assigns teachers to classrooms in two ways. The first method is represented by the school management which makes a differentiation in assignment of the teachers to the classrooms according to their own criteria. The second method is represented by the school management which choose teachers according to their criteria so they do not have to make a difference among the teachers during classrooms' assignments. There is a deliberate selection of teachers into classrooms in both cases.

Bibliografie

- Dupriez, V., Dumay, X., & Vause, A. (2008). How do school systems manage pupils' heterogeneity? *Comparative Education Review*, 52(2), 245–273.
- Heck, R. H., & Marcoulides, G. A. (1990). Principal assessment: Conceptual problem, methodological problem, or both? *Peabody Journal of Education*, 68(1), 124–144.

Oakes, J. (1986). Keeping track, part 1: The policy and practice of curriculum inequality. *Phi Delta Kappan*, 68(1), 12–17.